

Fotó: Balázs Ödön

Régi idők falusi élete

Napjainkban tapasztalhatjuk, hogy a falusi közösségben, de még a rokoni körön belül is gyakran elkülönülnek az emberek egymástól. Ezért úgy érezzük, hogy kötelességünk megörökíteni, hogyan éltek egy évszázaddal korábban az emberek a környékbeli székely falvakban.

Hogy milyen volt a régi falusi élet Alsóboldogfalván, azt falunk legidősebb emberei adták tudtomra: Balogh Mihály 91 éves, Petre Rozália 94 éves, Török Ida 87 éves, Kelen Dénes 86 éves, Gagy Lajos 87 éves. Adatközlőim gyerekkorukban személyesen tapasztalhatták a majd egy évszázaddal korábbi falusi élet jellegzetességeit, a szokásait.

Elmondásuk szerint a férfiak és a nők népviseletben jártak, saját maguk által készített ruhadarabokat viseltek. A vásottabb, kopottabb ruhadarabokat viselő ruhaként használták. Ünnepnapokon a nők szöttes anyagból készített piros szoknyába, fodrozott nyakú és ujjú fehér ingbe, fekete farkasfoggal díszített piros mellénybe öltözve mentek a templomba, mulatságokba. A székely ruha elmaradhatatlan tartozéka volt a nőknél a hímzett kötény, a férfiaknál a fekete lajbi és a fekete kalap. Vasárnap és ünnepnapokon kemény szárú csizmát viseltek télen és nyáron egyaránt. Nyáron sem tudott olyan meleg lenni, hogy a székely férfiak ne a vásottabb székely harisnyájukban szántsanak, veszenek, kaszáljanak, kapáljanak.

A múlt század elején minden egyes székely faluban szorosabb volt az egymás iránti kötődés. A falusfelek együtt vigadtak, amikor annak volt az ideje. Ha bajban volt valaki, együtt búsultak. Ha valakit kár ért, leégett a háza, elégett a télire elraktározott takarmánya, azonnal gyűjtést szerveztek, újjáépítették a házat, összegyűjtötték a télire való szénát.

A falu lakói nehéz fizikai munkát kellett végezzenek megélhetésükért, mégis vígság, jókedv, vigadozás jellemezte mindennapi életüket. Minden vasárnap délután a késő estébe nyúlóan táncmultságokat szerveztek. A század elején a faluban zsidó korcsmárosok voltak. Falunkban éppen három létezett, de közülük egyik, egy Herman nevezetű, a korcsma épületét egy szobával toldotta meg, amely akkora méretű volt, hogy a falu mulatni akaró ifjúsága elfért benne. A leleményes korcsmáros ezzel tönkretette üzletársait, a másik két zsidó korcsmáros rövidesen más faluba költözött.

Farsang idején a falu három részében voltak fonók: Felszegen, Középszerben és Alszegen, külön a lányoknak és

külön az asszonyoknak. A lányok fonójában minden egyes alkalommal a legények is megjelentek, legtöbbször cite-rával a hónuk alatt. Este 11 óráig fontak, majd a guzsalyokat a sarokba állították és elkezdődött a játék (Hogy élsz a pároddal?, Fordulj bolha stb.). De része volt a fonóknak a „csillagszámlálás” is, ami azt jelentette, hogy a lány által földre ejtett orsót felkapó legénytől az orsót csókkal kellett kiváltani, de nem a tömeg előtt, hanem kilépve az ajtón. Végül a citera hangja mellett éjféléig táncoltak.

Külön ceremóniája volt a lakodalmaknak is. Az események a legényes háznál zajlottak, melyekre a vendégeket két vőfély hívta meg szalaggal díszített pálcával a kezükben. A következő vendéghívogatót mondták:

Szerencsés jó napot adjon az Úristen!
Engedelmet kérek, hogy házukba beléptem.
Azt hiszem, tudják, mi járatban vagyok,
Kinek a küldöttje s megbízottja vagyok.
Nagy István testvérünk házasodni készül,
Kinek a számára hívogatóni jöttünk.
Kegyelmetek barátságát igazán megnyeri,
Szíveskedjenek hát a menyegzőjére eljönni.
Kéri, a meghívást meg ne vessék,
Személyesen várja, hogy őt megtiszteljék.
Az Isten áldja meg, s vezérelje el
Nagy István házához a legjobb egészséggel.

A lakodalmakba legtöbb 50–70 személyt hívtak meg, csak a legközelebbi rokonokat, keresztszülőket, szomszédokat. Nyáron, ha szép idő volt, az udvaron terítették, a csűrkapukat sarkig kitérték, a csűr belsejében volt a menyasszonyi asztal megterítve. Ha rossz volt az időjárás, a házból zajlott le a lakodalom, ez is volt az egyik meghatározó oka annak, hogy nem a mai létszámú lakodalmak voltak divatban.

Az alábbi mondóka elmondása után a vőlegényes háztól elindult a menet a menyasszonyos házhoz:

Tisztelt vendégkoszorú!
Isten szent nevében,
Induljunk el innen, csendes békességben.
Vőlegény urunknak keressük meg párját,
Az Ó drága kincsét, kedves menyasszonyát.
Szerezzünk ma neki öröm boldogságot,
Hozzunk a szívére egy szép gyöngyvirágot.
Először majd Isten hajlékába visszük,
Hol áldás után boldog lesz, úgy hisszük.
Induljunk el innen csendes békességben,